

เปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างผู้นำความคิดเห็น
และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นในชนบท

ผู้นำความคิดเห็น หมายถึง ผู้ที่สามารถมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจ และความ
คิดเห็นของคนอื่น ๆ ผู้นำความคิดเห็นไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้นำในชุมชนหรือผู้ที่มีตำแหน่ง
ในชุมชน⁶⁸ โรเจอร์ และ ซเวนนิ่ง ได้เปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้ที่จะเป็นผู้นำความ
คิดเห็นกับผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นทั้งในชุมชนที่ทันสมัยและที่เป็นแบบโบราณของชาว
โคลอมเบีย ว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้⁶⁹

1. ผู้นำความคิดเห็นจะมีการศึกษาสูงกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
2. ผู้นำความคิดเห็นจะมีระดับการอ่านออกเขียนได้สูงกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ
ความคิดเห็น
3. ผู้นำความคิดเห็นจะมีจำนวนที่โรนามากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
4. ผู้นำความคิดเห็นจะมีความกิริเริ่มทั้งในการทำโรนา และภายในบ้าน
มากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
5. ผู้นำความคิดเห็นจะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
6. ผู้นำความคิดเห็นจะมีการถูกกระตุ้นเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จต่ำกว่าผู้ที่ไม่
ใช่ผู้นำความคิดเห็น
7. ผู้นำความคิดเห็นจะมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ
ความคิดเห็น

⁶⁸ Charles R. Wright, op. cit., p. 54.

⁶⁹ Rogers with Svenning, op. cit., p. 223.

8. ผู้นำความคิดเห็นจะมีความรู้ในทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ

ความคิดเห็น

จากผลการวิจัยเรื่องความเป็นผู้นำในหมู่บ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดย คร. สมชัย รักรวิจิตร ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ชาวบ้านจะมองและยึดว่าเป็นผู้นำของเขาได้ จะต้องเป็นผู้ที่พิสูจน์ตัวเองแล้วว่า เขาเป็นผู้ที่ชาวบ้านสมควรจะให้ความไว้วางใจ เป็นผู้ที่มีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน และเป็นผู้ที่เต็มใจและมีขีดความสามารถที่จะอุทิศประโยชน์ได้มาก เพื่อให้เกิดผลดีกับส่วนรวม⁷⁰

ในค่านิยมของผู้นำในหมู่บ้านนั้น ปรากฏว่ากลุ่มผู้นำในหมู่บ้านเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อทัศนคติและการกระทำของชาวบ้านส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ⁷¹

1. ผู้นำในหมู่บ้านโดยทั่วไป เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในข่าวสารต่าง ๆ ดีกว่าผู้ที่มีได้เป็นผู้นำ
2. ผู้นำในหมู่บ้านเป็นบุคคลที่มีความสามารถด้านการออกความคิดเห็น มีความกระตือรือร้นในงานส่วนรวมและเป็นผู้ที่มีผู้นับหน้าถือตามากกว่าผู้ที่มีได้เป็นผู้นำ ซึ่งทำให้ผู้นำเป็นผู้ที่มีอำนาจในการชักจูงชาวบ้านให้คล้อยตามสูง
3. ผู้นำในหมู่บ้านยึดตำแหน่งสำคัญ ๆ ของหมู่บ้าน และตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งจากราชการในหมู่บ้านไว้ทุกตำแหน่งหรือเกือบทุกตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาตำบล
4. ผู้นำในหมู่บ้านมีการติดต่อกับโลกภายนอกค่อนข้างกว้างขวาง และมักได้รับการสนับสนุนจากราชการมากกว่าชาวบ้านทั่วไป

⁷⁰ สมชัย รักรวิจิตร, ความเป็นผู้นำในหมู่บ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหารระหว่างไทย-สหรัฐ ประเทศไทย, หน้า 11.

⁷¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 229.

สำหรับความคล้ายคลึงและแตกต่างระหว่างผู้นำและผู้ที่มีได้เป็นผู้นำ จากผลการวิจัยในเรื่องความเป็นผู้นำในหมู่บ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จะเห็นได้อย่างเด่นชัดว่า ผู้นำและผู้ที่มีได้เป็นผู้นำในหมู่บ้านมีความคล้ายคลึงกันมากในรูปของแนวความคิดค่านิยมที่สำคัญ ๆ บุคลิกภาพและทัศนคติสำหรับความแตกต่างระหว่างผู้นำและผู้ที่มีใช่ผู้นำที่มีอยู่ข้างนั้น มักจะสืบเนื่องมาจากความแตกต่างทางค่านิยม ทัศนคติของการศึกษา ประสบการณ์ในเมืองหรือชุมชนที่เจริญ และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ไม่มีความแตกต่างที่สำคัญทางทัศนคติและพฤติกรรมของชาวบ้าน (ทั้งผู้นำและผู้ที่มีได้เป็นผู้นำ) อันมีผลสืบเนื่องมาจากความแตกต่างทางเชื้อสายหรือฐานะทางเศรษฐกิจ⁷²

จากการศึกษาของไรท์ ถึงลักษณะนิสัยในค่านิยมการติดต่อสื่อสารของผู้นำความคิด เห็น พบว่าผู้นำความคิดเห็นส่วนใหญ่จะมีการเปิดรับสื่อมวลชนสูง และผู้นำในทุก ๆ ทางที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีแนวโน้มที่จะเปิดรับสื่อมวลชนสูงกว่าผู้ที่มีได้เป็นผู้นำ รวมทั้งในเรื่องการรับชมภาพยนตร์ด้วย นอกจากนั้นผู้นำยังมีการอ่านนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา โดยเฉพาะคือ ผู้นำทางการแต่งกายจะอ่านนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับแฟชั่นมากกว่าคนอื่นที่ไม่ได้เป็นผู้นำทางนี้ หรือว่าเป็นผู้นำทางอื่น ๆ ซึ่งสนับสนุนการสังเกตการณ์ของเมอร์ตันที่ว่า ผู้ฟังจะเลือกฟังสื่อตามที่จะสนองตอบต่อความเป็นผู้นำทางความคิดเห็นของตน⁷³

ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ผู้นำความคิดเห็นจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการชักจูงใจชาวบ้านให้ร่วมมือร่วมใจกันสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นของตน เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากชาวบ้าน ผู้นำความคิดเห็นจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชน และเป็นตัวประสานงานระหว่างประชาชนกับรัฐบาล หรือหน่วยราชการในการนำข่าวสารที่เป็นสาระประโยชน์ไปเผยแพร่ให้กับประชาชน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

⁷² เรื่องเดิม, หน้า 11.

⁷³ Charles R. Wright, op. cit., p. 64.

ดังนั้นการศึกษาถึงพฤติกรรมการสื่อสารของผู้นำความคิดเห็นย่อมเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลหรือหน่วยราชการในการวางแผนใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในการส่งข่าวสารไปยังผู้นำความคิดเห็น เพื่อให้เข้าไปถ่ายทอดแก่ชาวบ้านทั่ว ๆ ไป

ในบทที่ผ่านมาเป็นการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของชาวชนบทที่เป็นตัวอย่างในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ โดยมีได้แบ่งแยกประเภทของผู้รับการสัมภาษณ์แต่อย่างใด เพียงแต่จำแนกออกตามปัจจัยทางเพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับบทนี้จะได้ทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ซึ่งหมายถึงผู้สื่อข่าวสาธยายสุขกับชาวบ้านธรรมดาตนเอง (การที่ถือว่าผู้สื่อข่าวสาธยายสุข คือ ผู้นำความคิดเห็นและชาวบ้านธรรมดา คือ ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ด้วยเหตุผลตามที่ได้อธิบายมาแล้วในบทที่ 2) จุดมุ่งหมายในการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นในชนบทก็เพื่อที่จะได้ศึกษาถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างในเรื่องพฤติกรรมสื่อสารของบุคคลทั้ง 2 ประเภทนี้ โดยจำแนกเฉพาะปัจจัยทางเพศของบุคคล 2 ประเภท ดังกล่าว

ก่อนที่จะได้ทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ใครจะอธิบายให้ทราบถึงคุณลักษณะของบุคคลทั้ง 2 ประเภท จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. เพศ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น โดยจำแนกตามเพศแล้ว พบว่าทั้งผู้ที่เป็นผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ จะมีจำนวนร้อยละของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าผู้นำความคิดเห็นในที่นี้เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย กอปรกับ เวลาที่ออกไปทำการสัมภาษณ์นั้น ผู้นำความคิดเห็นที่เป็นผู้ชายมักจะไม่อยู่บ้านจึงไม่สามารถสัมภาษณ์ได้ จากตารางที่ 36 จะเห็นว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นเป็นเพศชายร้อยละ 27.9 และเพศหญิงร้อยละ 72.1 สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นเป็นเพศชายร้อยละ 31.9 และเพศหญิงร้อยละ 68.1

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

เพศ	สถานภาพบุคคล (ร้อยละ)		รวม
	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสารมวลชน)	ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)	
ชาย	27.9 (43)	31.9 (52)	30.0 (95)
หญิง	72.1 (111)	68.1 (111)	70.0 (222)
รวม	100.0 (154)	100.0 (163)	100.0 (317)

2. อายุ เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านอายุเปรียบเทียบระหว่างผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้วจะเห็นว่า ทั้งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นส่วนใหญ่จะมีอายุในระหว่าง 40 - 49 ปี ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 35.1 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และ 31.3 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นจะมีจำนวนร้อยละของคนในวัย 50 ปีขึ้นไป มากกว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นอย่างเห็นได้ชัด (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบอายุของผู้ที่มีความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

อายุ	สถานภาพบุคคล (ร้อยละ)		รวม
	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณะ)	ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)	
20 - 29 ปี	29.2 (45)	20.2 (33)	24.6 (78)
30 - 39 ปี	31.8 (49)	24.5 (40)	28.1 (89)
40 - 49 ปี	35.1 (54)	31.3 (51)	33.1 (105)
50 ปีขึ้นไป	3.9 (6)	23.9 (39)	14.2 (45)
รวม	100.0 (154)	100.0 (163)	100.0 (317)

3. การศึกษา จากตารางที่ 38 จะเห็นว่า ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นส่วนใหญ่จะมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมปีที่ 4 แต่ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นจะมีอัตราร้อยละของผู้ที่ไม่ได้เรียนน้อยกว่าในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบการศึกษาของผู้ที่มีความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้ที่มีความคิดเห็น

การศึกษา	สถานภาพบุคคล (ร้อยละ)		รวม
	ผู้ที่มีความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณะ)	ผู้ที่ไม่ใช่ผู้ที่มีความคิดเห็น (ชาวบ้าน)	
ไม่ได้เรียน	1.3 (2)	15.3 (25)	8.5 (27)
ป.1 - ป.4	96.8 (149)	78.5 (128)	87.5 (277)
ตั้งแต่ชั้น ป.5 ขึ้นไป	1.9 (3)	6.1 (10)	4.1 (13)
รวม	100.0 (154)	100.0 (163)	100.0 (317)

4. อาชีพ ทั้งในกลุ่มผู้ที่มีความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้ที่มีความคิดเห็น ส่วนใหญ่แล้วจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักใหญ่ มีจำนวนร้อยละของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในกลุ่มผู้ที่มีความคิดเห็นและในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้ที่มีความคิดเห็นเท่ากับ 70.8 และ 65 ตามลำดับ (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบอาชีพประจำของผู้ที่นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ
ความคิดเห็น

อาชีพประจำ	สถานภาพบุคคล (ร้อยละ)		รวม
	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)	ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)	
รับราชการ	-	1.8 (3)	1.0 (3)
เกษตรกรรวม	70.8 (109)	65.0 (106)	67.8 (215)
ชาย	11.7 (18)	8.6 (14)	10.1 (32)
รับจ้างบริการต่าง ๆ	3.9 (6)	6.1 (10)	5.0 (16)
ช่างฝีมือ	5.2 (8)	5.5 (9)	5.4 (17)
กรรมกร	-	0.6 (1)	0.2 (1)
อื่น ๆ	8.4 (13)	12.3 (20)	10.4 (33)
รวม	100.0 (154)	100.0 (163)	100.0 (317)

5. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแล้ว พบว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นส่วนใหญ่จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในชั้นต่ำ และชั้นต่ำค่อนข้างกลาง คือมีจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกันเท่ากับ 48.1 และ 44.8 แต่สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จะมีจำนวนผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในชั้นต่ำสูงมากอย่างเห็นได้ชัด คือมีจำนวนถึงร้อยละ 60.7 รองลงมา คือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในชั้นต่ำค่อนข้างกลาง ร้อยละ 35.6 (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	สถานภาพบุคคล (ร้อยละ)		รวม
	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสารานุกรมสุข)	ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)	
ชั้นสูง	0.6 (1)	-	0.3 (1)
ชั้นกลาง	6.5 (10)	3.7 (6)	5.0 (16)
ชั้นต่ำค่อนข้างกลาง	44.8 (69)	35.6 (58)	40.1 (127)
ชั้นต่ำ	48.1 (74)	60.7 (99)	54.6 (173)
รวม	100.0 (154)	100.0 (163)	100.0 (317)

การเปิดรับสื่อมวลชน

จะได้ทำการศึกษาดังการใช้สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น รวมทั้งความเชื่อถือที่ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีต่อสื่อมวลชนแต่ละประเภท

1. การใช้สื่อมวลชน

จากรายงานการวิจัยเรื่องผู้นำชนบทของประเทศไทย⁷⁴ พบว่า ผู้นำในชนบทของประเทศไทยมีเครื่องรับวิทยุเป็นของตนเองเกือบทุกคน (ร้อยละ 90) และผู้นำส่วนใหญ่ฟังวิทยุทุก ๆ วัน นอกจากนั้นผู้นำจำนวนเกินกว่าครึ่ง (60 %) อ่านหนังสือพิมพ์ 7 ครั้งหรือมากกว่านั้นในสัปดาห์ หนังสือพิมพ์รายวันที่ผู้นำในชนบทของประเทศไทยชอบอ่านมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และจากการศึกษาของลาซาเฟล ที่เมืองอีรี (Erie) พบว่า ผู้นำความคิดเห็นอ่านหนังสือพิมพ์และฟังวิทยุมากกว่าชาวเมืองธรรมดาถึง 2 เท่าตัว และอ่านนิตยสารมากกว่าชาวเมืองธรรมดาถึง 36 เท่าตัว⁷⁵

วิทยุ เมื่อพิจารณาถึงความบ่อยครั้งในการรับฟังวิทยุแล้ว พบว่าผู้นำความคิดเห็นมีแนวโน้มที่จะรับฟังวิทยุบ่อยครั้งกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จากตารางที่ 41 จะเห็นได้ว่าผู้นำความคิดเห็นที่ฟังวิทยุทุกวันมีร้อยละ 73.4 ฟังวิทยุสัปดาห์ละหลายครั้งมีร้อยละ 14.9 สำหรับผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นมีผู้ฟังวิทยุทุกวันร้อยละ 62.6 และฟังวิทยุสัปดาห์ละหลายครั้งร้อยละ 9.8 การที่ผู้นำความคิดเห็นมีการรับฟังวิทยุบ่อยครั้งกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ

⁷⁴ คณะกรรมการสภาวิชาชีพและรัฐประศาสนศาสตร์, ผู้นำในชนบทของประเทศไทย (พระนคร: สภาวิจัยแห่งชาติ, 2514), หน้า 53 - 54.

⁷⁵ Peterson, Jenson and Rivers, The Mass Media and Modern Society (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc, 1965), pp.186-187.

ความคิดเห็นนั้น เนื่องจากว่าผู้นำความคิดเห็นมักจะเป็นผู้ที่ทำการถ่ายทอดข่าวสารต่าง ๆ ที่ทราบจากสื่อมวลชนให้แก่ชาวบ้านคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีโอกาสรับฟังวิทยุ นอกจากนั้นการรับฟังวิทยุเป็นประจำจะช่วยให้ผู้นำความคิดเห็นมีความรู้รอบตัวกว้างขวาง สามารถสนทนากับผู้อื่นถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้อื่นเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อผู้นำความคิดเห็นมากยิ่งขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาถึงความบ่อยครั้งในการรับฟังวิทยุ จำแนกตามเพศแล้วพบว่า ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นนั้นเพศชายจะมีจำนวนร้อยละของผู้ที่ฟังวิทยุทุกวันสูงกว่าเพศหญิง คือผู้นำความคิดเห็นที่เป็นผู้ชายฟังวิทยุทุกวันร้อยละ 81.4 และผู้นำความคิดเห็นที่เป็นผู้หญิงฟังวิทยุทุกวันร้อยละ 70.3 สำหรับการฟังวิทยุสัปดาห์ละหลายครั้งมีจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้น ไม่ว่าจะเป็นการฟังวิทยุทุกวันหรือสัปดาห์ละหลายครั้งก็ตาม ไม่พบความแตกต่างกันมากนักระหว่างผู้ชายและผู้หญิง คือมีผู้ชายที่ฟังวิทยุทุกวันร้อยละ 65.4 และผู้หญิงที่ฟังวิทยุทุกวันร้อยละ 61.3 ผู้ชายที่ฟังวิทยุสัปดาห์ละหลายครั้งร้อยละ 11.5 และผู้หญิงที่ฟังวิทยุสัปดาห์ละหลายครั้งร้อยละ 9 (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบความบ่อยครั้งในการรับฟังวิทยุระหว่างผู้นำความคิดเห็นกับผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

ความบ่อยครั้ง	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ทุกวัน	81.4	70.3	73.4	65.4	61.3	62.6
			(113)			(102)
สัปดาห์หลายครั้ง	16.3	14.4	14.9	11.5	9.0	9.8
			(23)			(16)
สัปดาห์ครั้ง	-	3.6	2.6	13.5	8.1	9.8
			(4)			(16)
น้อยกว่าสัปดาห์ครั้ง	2.3	4.5	3.9	3.8	6.3	5.5
			(6)			(9)
ไม่เคยฟังเลย	-	7.2	5.2	5.8	15.3	12.3
			(8)			(20)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(43)	(111)	(154)	(52)	(111)	(163)

สำหรับรายการวิทยุที่ผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นพอใจรับฟัง เป็นประจำนั้น จากตารางที่ 42 ปรากฏว่าทั้งผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ส่วนใหญ่ แลจะสนใจรับฟังข่าวรัฐบาลและข่าวท้องถิ่นซึ่งมีจำนวนสูงถึงร้อยละ 45.9

ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและร้อยละ 42.7 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น และการรับฟังรายการที่ไม่แน่นอน (ไม่มีรายการประจำ) เป็นอันดับรองลงมาจำนวนร้อยละ 39 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และร้อยละ 39.9 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมกรลับมีผู้ที่สนใจต่อรายการเกษตรกรรมน้อยมาก มีเพียงจำนวน 1 รายการในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และ 3 รายการในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น ทางสถานีวิทยุไม่ส่งเสริมรายการดังกล่าว หรือมีฉะฉานการจัดรายการไม่น่าสนใจจึงมีผู้สนใจฟังน้อยมาก และอาจมีสาเหตุมาจากตัวของผู้ฟังเองไม่สนใจที่จะฟังรายการเกษตรกรรม แต่กลับไปนิยมฟังเพลงลูกทุ่งหรือละครวิทยุ ซึ่งมุ่งในด้านความบันเทิงแต่เพียงประการเดียว การที่ชาวเกษตรกรไม่มีความสนใจต่อการชวนชวนหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ส่งเสริมงานอาชีพของตน จึงทำให้มาเป็นห่วงว่าลักษณะการทำงานของเกษตรกรในอนาคตจะยังคงยึดถือแบบฉบับดั้งเดิม โดยไม่เปลี่ยนแปลง อันหมายถึงว่าสภาพชีวิตในสังคมชนบทจะหยุดนิ่งอยู่กับที่ไม่เจริญรุดหน้าต่อไปเท่าที่ควรจะเป็น

ตารางที่ 42 รายการวิทยุที่ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นสนใจรับฟัง

รายการวิทยุ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)	ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)
ขวรวรรณ	45.9	42.7
ไม่มีรายการประจำ	39.0	39.9
เพลงลูกทุ่ง	4.8	6.9
ละครวิทยุ	4.8	4.2
เกษตรกรรม	0.7	2.1
เพลงประเภทอื่น ๆ	1.4	0.7
รายการอื่น ๆ	3.4	3.5
รวม	100.0 (146)*	100.0 (143)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้ที่ให้คำตอบว่า รั้งพังวิทย์

โทรทัศน์ สำหรับพฤติกรรมในการชมโทรทัศน์นั้น จากตารางที่ 43 จะเห็นว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นจะมีจำนวนผู้ที่ไม่เคยชมโทรทัศน์ถึงครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 50.6 และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นจะมีจำนวนของผู้ที่ไม่เคยชมโทรทัศน์มากกว่าครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 60.1 สำหรับผู้ที่ชมโทรทัศน์ทุกวันและ 1 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์ มีจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกันทั้งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความบ่อยครั้งในการรับชมโทรทัศน์ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ทั้งนี้เนื่องจากว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีราคาสูงและมีข้อจำกัดในการใช้หลายประการด้วยกัน จึงเป็นสื่อที่มีความแพร่หลายน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อวิทยุ

เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมในการชมโทรทัศน์ โดยจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น พบว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นนั้น ผู้ชายที่ชมโทรทัศน์ทุกวันจะมีจำนวนร้อยละ 11.6 ของเพศชาย และผู้หญิงที่ชมโทรทัศน์ทุกวันจะมีร้อยละ 8.1 ของเพศหญิง แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้น ผู้ชายที่ชมโทรทัศน์ทุกวันจะมีเพียงร้อยละ 3.8 ของเพศชาย และผู้หญิงที่ชมโทรทัศน์ทุกวันจะมีร้อยละ 11.7 ของเพศหญิง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจำนวนผู้ที่ไม่เคยชมโทรทัศน์เลยนั้น ปรากฏว่าไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้นำความคิดเห็นหรือกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น เพศหญิงจะมีจำนวนร้อยละของผู้ที่ไม่เคยชมโทรทัศน์เลยสูงกว่าเพศชาย

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบความบ่อยครั้งในการชมโทรทัศน์ ระหว่างผู้นำความคิดเห็นกับผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

ความบ่อยครั้ง	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณะสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ทุกวัน	11.6	8.1	9.1	3.8	11.7	9.2
			(14)			(15)
1 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์	13.9	16.2	15.6	19.2	10.8	13.5
			(24)			(22)
1.- 2 ครั้งต่อเดือน	11.6	13.5	12.9	15.4	7.2	9.8
			(20)			(16)
น้อยกว่า 1 - 2 ครั้งต่อเดือน	13.9	10.8	11.7	7.7	7.2	7.4
			(18)			(12)
ไม่เคยชม	48.8	51.3	50.6	53.8	63.1	60.1
			(78)			(98)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(43)	(111)	(154)	(52)	(111)	(163)

สำหรับรายการโทรทัศน์ที่ผู้นำความคิดเห็นพอใจรับชมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นรายการข่าวภายในประเทศและละครโทรทัศน์ มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือร้อยละ 21.3 รองลงมาเป็นรายการข่าวกีฬาร้อยละ 18.8 สำหรับผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นสนใจชมรายการข่าวกีฬา

เป็นจำนวนสูงสุด คือร้อยละ 22.9 รองลงมาเป็นชาวภายในประเทศ และภาพยนตร์ไทย มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือร้อยละ 13.1 สำหรับรายการเกษตรกรรมนั้นในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีผู้สนใจชมเพียงจำนวน 3 ราย (ร้อยละ 3.7) และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีเพียงจำนวน 2 ราย (ร้อยละ 3.3) เท่านั้นที่สนใจชม (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 รายการโทรทัศน์ที่ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นสนใจรับชม

รายการโทรทัศน์	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)	ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)
ข่าวกีฬา	18.8	22.9
ชาวภายในประเทศ	21.3	13.1
ละครโทรทัศน์	21.3	8.2
ภาพยนตร์ไทย	12.5	13.1
ภาพยนตร์ต่างประเทศ	10.0	4.9
รายการเพลง	6.2	8.2
รายการเกษตรกรรม	3.7	3.3
ข่าวต่างประเทศ	-	3.3
รายการแมฆาน	1.2	-
อื่น ๆ	5.0	22.9
รวม	100.0 (80)*	100.0 (61)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้ที่เคยชมโทรทัศน์

ภาพยนตร์ เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมในการชมภาพยนตร์ของผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จากตารางที่ 45 พบว่า แมวว่าบุคคลทั้ง 2 จำพวกนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเคยชมภาพยนตร์ซึ่งมีร้อยละ 74 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และร้อยละ 65.5 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นก็ตาม แต่ปรากฏว่าทั้งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ส่วนใหญ่แล้วจะชมภาพยนตร์นาน ๆ ครั้ง น้อยกว่า 4 สัปดาห์ต่อครั้ง มีจำนวนถึงร้อยละ 53.2 และ 51.5 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมักมีการชมภาพยนตร์ที่ไม่แตกต่างกัน คือไม่ค่อยได้ชมบ่อยครั้งนัก

จากตารางที่ 45 เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีการชมภาพยนตร์ที่ไม่แตกต่างกันนัก แต่ทั้งเพศชายและเพศหญิงของผู้นำความคิดเห็นมีแนวโน้มที่จะชมภาพยนตร์บ่อยครั้งกว่าเพศชายและเพศหญิงของผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

ตารางที่ 45 เปรียบเทียบความบ่อยครั้งในการชมภาพยนตร์ระหว่างผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

ความบ่อยครั้ง	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1 สัปดาห์หรือมากกว่า	-	7.2	5.2	-	1.8	1.2
2 สัปดาห์หรือมากกว่า	2.3	1.8	1.9	3.8	0.9	1.8
4 สัปดาห์หรือมากกว่า	16.3	12.6	13.6	9.6	11.7	11.0
น้อยกว่า 4 สัปดาห์หรือมากกว่า	58.1	51.3	53.2	51.9	51.3	51.5
ไม่เคยชม	23.1	27.0	26.0	34.6	34.2	34.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(43)	(111)	(154)	(52)	(111)	(163)

หนังสือพิมพ์ สำหรับความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จากตารางที่ 46 ปรากฏว่า สถานภาพของบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์อย่างเห็นได้ชัด นั่นคือ ผู้นำความคิดเห็นจะอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น โดยมีผู้นำความคิดเห็นที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน 1 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์ 1 - 2 ครั้งต่อเดือน และน้อยกว่า 1 - 2 ครั้งต่อเดือน มีอัตราร้อยละมากกว่าในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นและจำนวนผู้ที่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีจำนวนน้อยกว่าในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นอย่างเห็นได้ชัด คือร้อยละ 29.2 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และร้อยละ

54.6 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น การที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้ที่เป็นผู้นำความคิดเห็นมักจะเป็นผู้ที่มีความสนใจต่อเรื่องราวต่าง ๆ และมีการศึกษาที่ต่ำกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จึงมีจำนวนของผู้อ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

เมื่อพิจารณาถึงความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ โดยจำแนกตามเพศของผู้ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้วจะพบว่า ผู้ชายจะมีการอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งกว่าผู้หญิง ทั้งในกลุ่มของผู้ผู้นำความคิดเห็น และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นแล้ว ผู้หญิงที่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์เลยจะมีจำนวนร้อยละมากกว่าผู้ชายเกือบ 4 เท่า คือ ผู้ชายที่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์มีร้อยละ 9.3 ของผู้ชาย และผู้หญิงที่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์มีร้อยละ 36.9 ของผู้หญิง แสดงให้เห็นว่าผู้ชายจะมีความสนใจอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่าผู้หญิง

ตารางที่ 46 เปรียบเทียบความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

ความบ่อยครั้ง	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสารานุกรม)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ทุกวัน	16.3	8.1	10.4 (16)	11.5	5.4	7.4 (12)
1 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์	32.6	24.3	26.6 (41)	21.1	17.1	18.4 (30)
1 - 2 ครั้งต่อเดือน	27.9	16.2	19.5 (30)	19.2	6.3	10.4 (17)
น้อยกว่า 1 - 2 ครั้งต่อเดือน	13.9	14.4	14.3 (22)	9.6	9.0	9.2 (15)
ไม่เคยอ่าน	9.3	36.9	29.2 (45)	38.5	62.2	54.6 (89)
	100.0 (43)	100.0 (111)	100.0 (154)	100.0 (52)	100.0 (111)	100.0 (163)

สำหรับประเภทของหนังสือพิมพ์รายวันที่อ่านครั้งสุดท้ายนั้น ไม่พบความแตกต่างระหว่างผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จากตารางที่ 47 จะเห็นได้ว่า ไทยรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่ได้รับความนิยมมากที่สุด โดยมีผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นให้คำตอบว่า อ่านหนังสือพิมพ์รายวันครั้งสุดท้าย คือ ไทยรัฐ มีจำนวนร้อยละ 60.6 และ 60.8 ตามลำดับ หนังสือพิมพ์ไทยลานนาซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้รับความนิยมเป็นอันดับรองลงมา มีจำนวนผู้อ่านร้อยละ 12.8 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และร้อยละ 9.4 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

ตารางที่ 47 หนังสือพิมพ์รายวันที่ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นอ่านครั้งสุดท้าย

รายชื่อหนังสือพิมพ์	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสารานุกรม)	ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)
ไทยรัฐ	60.6	60.8
ไทยลานนา	12.8	9.4
เคลินิวส์	1.8	4.1
เสียงเกษตรกร	1.8	4.1
บ้านเมือง	0.9	2.7
คนเมือง	0.9	-
อื่น ๆ	7.3	8.1
จำไม่ได้	13.8	10.8
รวม	100.0 (109)*	100.0 (74)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้ที่ให้คำตอบว่าเคยอ่านหนังสือพิมพ์

นิตยสาร สำหรับพฤติกรรมในการอ่านนิตยสาร เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จากตารางที่ 48 พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่เคยอ่านนิตยสาร มีจำนวนร้อยละ 75.3 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และร้อยละ 82.8 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แต่ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นจะมีจำนวนร้อยละของผู้ที่อ่านนิตยสาร 1 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์ 1 - 2 ครั้งต่อเดือน และน้อยกว่า 1 - 2 ครั้งต่อเดือน มากกว่าในกลุ่มของผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นเพียงเล็กน้อย การที่ทั้งผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีการอ่านนิตยสารที่ไม่แตกต่างกัน ก็เนื่องจากว่าสื่อประเภทนิตยสารมีข้อจำกัดอยู่หลายอย่าง อาทิเช่น การยังไม่แพร่หลายมากนักของสื่อ เนื่องจากการคมนาคมขนส่งไม่สะดวกนัก ประกอบกับมีราคาแพงจึงไม่เป็นที่นิยมของประชาชนในชนบท

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แล้วพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อการอ่านนิตยสาร คือ ผู้ชายและผู้หญิงในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีการอ่านนิตยสารไม่บ่อยครั้งเหมือนกัน ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นก็มีลักษณะเช่นเดียวกันนี้ด้วย (ตารางที่ 48)

ตารางที่ 48 เปรียบเทียบความบ่อยครั้งในการอ่านนิตยสารระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

ความบ่อยครั้ง	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวชาวสารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ทุกวัน	-	0.9	0.6	-	0.9	0.6
			(1)			(1)
1 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์	9.3	10.8	10.4	7.7	5.4	6.1
			(16)			(10)
1 - 2 ครั้งต่อเดือน	11.6	6.3	7.8	3.8	6.3	5.5
			(12)			(9)
น้อยกว่า 1 - 2 ครั้งต่อเดือน	4.6	6.3	5.8	5.8	4.5	4.9
			(9)			(9)
ไม่เคยอ่าน	74.4	75.7	75.3	82.7	82.8	82.8
			(116)			(135)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(43)	(111)	(154)	(52)	(111)	(163)

หนังสือเล่ม สำหรับพฤติกรรมในการอ่านหนังสือเล่มเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จากตารางที่ 49 จะเห็นว่ามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ผู้นำความคิดเห็นจะอ่านหนังสือเล่มมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความ

คิดเห็น คือมีจำนวนผู้เคยอ่านหนังสือเล่มร้อยละ 42.9 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และร้อยละ 24.5 ในกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น สำหรับการอ่านหนังสือเล่มภายใน 1 เดือนที่ผ่านมา นั้น ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีจำนวนร้อยละ 28.6 และในกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีจำนวนร้อยละ 9.2 สาเหตุที่ผู้นำความคิดเห็นมีจำนวนร้อยละของผู้ที่อ่านหนังสือเล่มมากกว่าที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้น เนื่องจากว่าผู้นำความคิดเห็นในที่นี้ คือผู้ชายชาวสาธารณสุข ซึ่งผ่านหลักสูตรการอบรมจากโครงการลำปางมาแล้ว และทางโครงการลำปางได้แจกเอกสารต่าง ๆ ให้ผู้ที่สนใจที่จะอ่าน แต่ผู้ที่ไม่สนใจหรือไม่ได้รับการอบรมก็ไม่ได้อ่าน จึงทำให้มีจำนวนร้อยละของผู้ที่เคยอ่านหนังสือเล่มมากกว่าในกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศแล้ว พบว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมในการอ่านหนังสือเล่มไม่แตกต่างกัน จำนวนผู้ที่ไม่เคยอ่านหนังสือเล่มระหว่างชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกันมาก คือร้อยละ 53.5 ในกลุ่มผู้ชายและร้อยละ 58.5 ในกลุ่มผู้หญิง แต่ในกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว กลับพบความแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง นั่นคือ ผู้หญิงมีจำนวนร้อยละของผู้ที่ไม่เคยอ่านหนังสือเล่มสูงกว่าผู้ชายอย่างเห็นได้ชัด คือ มีจำนวนถึงร้อยละ 82 ในกลุ่มผู้หญิง และร้อยละ 61.5 ในกลุ่มผู้ชาย แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มชาวบ้านธรรมดาแล้ว ผู้ชายมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจอ่านหนังสือเล่มมากกว่าผู้หญิง

ตารางที่ 49 เปรียบเทียบความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือเล่มระหว่างผู้นำ
 ความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

ความบ่อยครั้ง	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เคยอ่านภายใน 1 เดือนที่แล้วมา	32.5	27.0	28.6	11.5	8.1	9.2
			(44)			(15)
เคยอ่าน 2 - 3 เดือนที่แล้วมา	2.3	3.6	3.2	11.5	2.7	5.5
			(5)			(9)
เคยอ่าน 4 - 6 เดือนที่แล้วมา	2.3	3.6	3.2	1.9	0.9	1.2
			(5)			(2)
เคยอ่านนานกว่า 6 เดือน ที่แล้วมา	9.3	7.2	7.8	13.5	6.3	8.6
			(12)			(14)
ไม่เคยอ่าน	53.5	58.5	57.1	61.5	82.0	75.5
			(88)			(123)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(43)	(111)	(154)	(52)	(111)	(163)

แผนป้ายประกาศ สำหรับพฤติกรรมในการอ่านแผนป้ายประกาศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นพบว่า ผู้ที่เป็นผู้นำความคิดเห็นมีแนวโน้มที่จะอ่านแผนป้ายประกาศมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น นั่นคือมีผู้นำความคิดเห็นที่ เคยอ่านแผนป้ายประกาศ

ร้อยละ 78.6 และผู้ที่ไม่ใช่นักอ่านความคิดเห็นเคยอ่านแผนป้ายประกาศ ร้อยละ 56.4 สำหรับการอ่านแผนป้ายประกาศภายใน 1 เดือนที่แล้วมีร้อยละ 33.8 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และร้อยละ 20.8 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่นักอ่านความคิดเห็นในการอ่านแผนป้ายประกาศภายใน 2 - 3 เดือนที่แล้วมีร้อยละ 33.1 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและร้อยละ 25.8 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่นักอ่านความคิดเห็น (ตารางที่ 50)

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่นักอ่านความคิดเห็นแล้ว เป็นที่น่าสนใจกว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นจำนวนร้อยละของเพศชายที่ไม่เคยอ่านแผนป้ายประกาศจะมีมากกว่าร้อยละของผู้ไม่เคยอ่านแผนป้ายประกาศในกลุ่มเพศหญิง นั่นคือในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีผู้ที่ไม่เคยอ่านแผนป้ายประกาศร้อยละ 27.9 ในกลุ่มผู้ชาย และร้อยละ 18.9 ในกลุ่มผู้หญิง แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่นักอ่านความคิดเห็นแล้วกลับปรากฏว่าร้อยละของผู้ที่ไม่เคยอ่านแผนป้ายประกาศในเพศหญิงเป็นจำนวนสูงกว่าร้อยละของผู้ที่ไม่เคยอ่านแผนป้ายประกาศในเพศชาย นั่นคือ ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่นักอ่านความคิดเห็นมีผู้ที่ไม่เคยอ่านแผนป้ายประกาศร้อยละ 38.5 ในกลุ่มผู้ชายและร้อยละ 45.9 ในกลุ่มผู้หญิง (ตารางที่ 50)

การที่ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชาย มีจำนวนร้อยละของผู้ที่อ่านแผนป้ายประกาศสูงกว่าในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่นักอ่านความคิดเห็น ก็เนื่องมาจากบุคคลที่เป็นผู้นำความคิดเห็นมักจะเป็นผู้ที่สนใจต่อความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ทราบข่าวสารข้อเท็จจริงสำหรับบอกเล่าให้กับผู้อื่นที่จะมาติดตาม รวมทั้งเพื่อที่ตนจะได้เป็นผู้ที่ทันสมัยทันเหตุการณ์

ตารางที่ 50 เปรียบเทียบความบ่อยครั้งในการอ่านแผนป้ายประกาศระหว่าง
ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

ความบ่อยครั้ง	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
	ภายใน 1 เดือนที่แล้ว	30.2	35.1	33.8 (52)	25.0	18.9
2 - 3 เดือนที่แล้ว	25.6	36.0	33.0 (51)	26.9	25.2	25.8 (42)
4 - 6 เดือนที่แล้ว	2.3	0.9	1.3 (2)	-	0.9	0.6 (1)
นานกว่า 6 เดือนที่แล้ว	13.9	9.0	10.4 (16)	9.6	9.0	9.2 (15)
ไม่เคยอ่าน	27.9	18.9	21.4 (33)	38.5	45.9	43.6 (71)
รวม	100.0 (43)	100.0 (111)	100.0 (154)	100.0 (52)	100.0 (111)	100.0 (163)

2. ความน่าเชื่อถือของสื่อมวลชน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เมื่อได้ศึกษาถึงความเชื่อถือที่ผู้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมดมีต่อสื่อมวลชนแต่ละประเภทในบทที่ 3 แล้ว ในบทนี้จะได้ทำการเปรียบเทียบให้เห็นว่าผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้น จะให้ความเชื่อถือต่อสื่อมวลชนแต่ละประเภทแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด โดยจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

วิทย์ จากผลการวิจัยเปรียบเทียบความเชื่อถือที่ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีต่อวิทย์แล้ว จากตารางที่ 51 ปรากฏว่าทั้งผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้วส่วนใหญ่จะให้ความเชื่อถือต่อสื่อวิทย์โดยเชื่อครึ่งเดียว ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 42.5 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น และร้อยละ 50.3 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แต่เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้นำความคิดเห็นแล้วจะปรากฏว่า ผู้ชายส่วนใหญ่จะเชื่อถือสื่อวิทย์ โดยเชื่อเพียงครึ่งเดียวมากที่สุดร้อยละ 44.2 ในขณะที่ผู้หญิงมีจำนวนร้อยละของผู้ที่เชื่อหมกและเชื่อครึ่งเดียวเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกันมาก คือ เชื่อหมกร้อยละ 40.8 และเชื่อครึ่งเดียวร้อยละ 41.7 สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลุ่มผู้นำความคิดเห็น นั่นคือ ผู้ชายจะมีจำนวนร้อยละของผู้ที่เชื่อถือสื่อวิทย์โดยเชื่อครึ่งเดียวมากที่สุด คือ 51.0 ผู้หญิงจะเชื่อถือสื่อวิทย์โดยเชื่อครึ่งเดียวมากที่สุดร้อยละ 50.0 และเชื่อหมกมีจำนวนรองลงมาร้อยละ 31.9 อย่างไรก็ตามในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นไม่มีผู้ใดที่ให้คำตอบว่าไม่เชื่อเลย และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีผู้ให้คำตอบว่าไม่เชื่อเลยเพียง 1 ราย (0.7%) เท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จะให้ความเชื่อถือต่อสื่อวิทย์เป็นอย่างมาก

ตารางที่ 51 ความเชื่อของผู้ที่มีความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
ที่มีต่อวิทยุ จำแนกตามเพศ

ความเชื่อ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสารานุกรม)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อหมด	20.9	40.8	34.9 (51)	22.4	31.9	28.7 (41)
เชื่อเกือบหมด	25.6	13.6	17.1 (25)	18.4	8.5	11.9 (17)
เชื่อเพียงครึ่งเดียว	44.2	41.7	42.5 (62)	51.0	50.0	50.3 (72)
เชื่อเพียงเล็กน้อย	9.3	3.9	5.5 (8)	8.2	8.5	8.4 (12)
ไม่เชื่อเลย	-	-	-	-	1.1	0.7 (1)
รวม	100.0 (43)	100.0 (103)	100.0* (146)	100.0 (49)	100.0 (94)	100.0* (143)

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้รับการสัมภาษณ์ที่ตอบคำถามในเรื่องความเชื่อ
ต่อวิทยุ

โทรทัศน์ สำหรับสื่อประเภทโทรทัศน์ เมื่อเปรียบเทียบความเชื่อต่อที่มีต่อสื่อประเภทนี้ระหว่างกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จากตารางที่ 52 ปรากฏว่าผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีความเชื่อต่อสื่อโทรทัศน์ โดยเชื่อครึ่งเดียวเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวนร้อยละ 38.2 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและร้อยละ 47.7 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแต่ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นจะมีผู้เชื่อทั้งหมดเป็นอันดับรองลงมาคือ ร้อยละ 25 และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีผู้เชื่อเกือบทั้งหมดเป็นอันดับรองลงมา คือร้อยละ 16.9

เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว ปรากฏว่าผู้นำความคิดเห็นที่เป็นชายส่วนใหญ่จะให้ความเชื่อต่อสื่อโทรทัศน์โดยเชื่อครึ่งเดียวร้อยละ 54.5 แต่ผู้หญิงจะเชื่อทั้งหมดและเชื่อครึ่งเดียว เป็นจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 33.3 และ 31.5 สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้วทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่จะเชื่อครึ่งเดียวมีจำนวนร้อยละ 41.7 ในเพศชาย และร้อยละ 51.2 ในเพศหญิง แต่ผู้ชายในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำฯ จะเชื่อทั้งหมดเป็นอันดับรองลงมา คือร้อยละ 29.2 ในขณะที่ผู้หญิงจะเชื่อเกือบทั้งหมดเป็นอันดับรองลงมา คือร้อยละ 21.9

สำหรับผู้ที่ไม่เชื่อสื่อโทรทัศน์เลยนั้น ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นจะมีจำนวนร้อยละที่สูงกว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่าผู้นำความคิดเห็นมีแนวโน้มที่จะเชื่อต่อสื่อประเภทนี้มากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

ตารางที่ 52 ความเชื่อของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
ที่มีต่อโทรทัศน์ จำแนกตามเพศ

ความเชื่อ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อหมด	4.5	33.3	25.0	29.2	7.3	15.4
			(19)			(10)
เชื่อเกือบหมด	18.2	20.4	19.7	8.3	21.9	16.9
			(15)			(11)
เชื่อเพียงครึ่งเดียว	54.5	31.5	38.2	41.7	51.2	47.7
			(29)			(31)
เชื่อเพียงเล็กน้อย	9.1	11.1	10.5	12.5	2.4	6.2
			(8)			(4)
ไม่เชื่อเลย	13.6	3.7	6.6	8.3	17.1	13.8
			(5)			(9)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(22)	(54)	(76)*	(24)	(41)	(65)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้เคยชมโทรทัศน์

หนังสือพิมพ์ สำหรับผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ทั้งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ตามตารางที่ 53 ปรากฏว่าส่วนใหญ่จะให้ความเชื่อถือหนังสือพิมพ์โดยเชื่อเพียงครึ่งเดียวเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 50.5 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและร้อยละ 51.3 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้วมีแนวโน้มที่จะให้ความเชื่อถือต่อหนังสือพิมพ์น้อยกว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น กล่าวคือ มีผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นให้คำตอบว่าเชื่อเพียงเล็กน้อยเป็นจำนวนสูงถึงร้อยละ 21.6 ในขณะที่ผู้นำความคิดเห็นมีผู้ให้คำตอบว่าเชื่อเพียงเล็กน้อยร้อยละ 12.8

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จะปรากฏว่า ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นนั้นทั้งเพศชายและเพศหญิงจะให้ความเชื่อถือหนังสือพิมพ์เพียงครึ่งเดียวในอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 51.3 และ 50.0 แต่เพศชายจะเชื่อเกือบหมดเป็นอันดับรองลงมา และเพศหญิงจะเชื่อหมดเป็นอันดับรองลงมา แสดงให้เห็นว่าเพศหญิงในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีความเชื่อมั่นว่าข่าวสารในหนังสือพิมพ์มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดกว่าเพศชาย สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้น ปรากฏว่าเพศชายมีอัตราร้อยละของผู้ให้ความเชื่อถือหนังสือพิมพ์เพียงครึ่งเดียวสูงที่สุดในกลุ่ม คือ 65.6 รองลงมาคือเชื่อทั้งหมดร้อยละ 18.7 แต่สำหรับเพศหญิงนั้นเชื่อครึ่งเดียวมีอัตรามากที่สุดร้อยละ 40.5 เชื่อเพียงเล็กน้อยมีจำนวนรองลงมา คือร้อยละ 28.6 แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นให้ความเชื่อถือต่อหนังสือพิมพ์น้อยกว่าผู้ชาย

ตารางที่ 53 ความเชื่อถือของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือพิมพ์ จำแนกตามเพศ

ความเชื่อถือ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสารานุกรมสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อหมด	7.7	27.1	20.2	18.7	16.7	17.6
เชื่อเกือบหมด	20.5	10.0	13.8	3.1	9.5	6.7
เชื่อเพียงครึ่งเดียว	51.3	50.0	50.5	65.6	40.5	51.3
เชื่อเพียงเล็กน้อย	17.9	10.0	12.8	12.5	28.6	21.6
ไม่เชื่อเลย	2.6	2.9	2.7	-	4.8	2.7
รวม	100.0 (39)	100.0 (70)	100.0 (109)*	100.0 (32)	100.0 (42)	100.0 (74)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้อ่านหนังสือพิมพ์

นิตยสาร สำหรับความเชื่อถือที่ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีต่อสื่อประเภทนิตยสารนั้น จากตารางที่ 54 ปรากฏว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นให้ความเชื่อถือต่อนิตยสารโดยเชื่อเพียงครึ่งเดียวเป็นจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 31.6 รองลงมาให้คำตอบว่าเชื่อทั้งหมดร้อยละ 23.7 แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นจะมีจำนวนของผู้เชื่อเกือบหมด และเชื่อเพียงเล็กน้อยเป็นอัตราร้อยละที่เท่า ๆ กัน คือ 25

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จะเห็นได้ว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นนั้นทั้งผู้ชายและผู้หญิงส่วนใหญ่จะให้ความเชื่อถือต่อ

นิตยสารเพียงครึ่งเดียวเป็นอัคราร้อยละ 36.4 ในเพศชายและ 29.6 ในเพศหญิง สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้น ผู้ชายส่วนใหญ่จะเชื่อถือนิตยสารโดยเชื่อทั้งหมดเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 33.3 และผู้หญิงจะเชื่อเกือบหมดและเชื่อเพียงเล็กน้อยในอัคราที่เท่า ๆ กัน คือร้อยละ 26.3

ตารางที่ 54 ความเชื่อถือนิตยสารของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นที่มีต่อนิตยสาร จำแนกตามเพศ

ความเชื่อถือนิตยสาร	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสารานุกรม)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อทั้งหมด	18.2	25.9	23.7	33.3	15.8	21.4
เชื่อเกือบหมด	27.3	11.1	15.8	22.2	26.3	25.0
เชื่อเพียงครึ่งเดียว	36.4	29.6	31.6	22.2	21.1	21.4
เชื่อเพียงเล็กน้อย	9.1	25.9	21.1	22.2	26.3	25.0
ไม่เชื่อเลย	9.1	7.4	7.9	-	10.5	7.1
รวม	100.0 (11)	100.0 (27)	100.0 (38)*	100.0 (9)	100.0 (19)	100.0 (28)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้อ่านนิตยสาร

หนังสือเล่ม สำหรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือเล่มนั้นเป็นสื่อที่ได้รับความเชื่อถือนิตยสารโดยเชื่อทั้งหมดเป็นส่วนใหญ่ทั้งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น

คือร้อยละ 57.6 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและร้อยละ 32.5 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ตารางที่ 55)

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จะเห็นได้ว่าทั้งผู้หญิงและผู้ชายในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นให้ความเชื่อถือต่อหนังสือเล่มโดยเชื่อทั้งหมดเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 65.0 ในเพศชายและร้อยละ 54.3 ในเพศหญิง และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้วจะมีผู้เชื่อทั้งหมดเป็นส่วนใหญ่ในกลุ่มผู้ชายและผู้หญิง คือ ร้อยละ 40 ในเพศชาย และร้อยละ 25 ในเพศหญิง

ตารางที่ 55 ความเชื่อถือของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือเล่ม จำแนกตามเพศ

ความเชื่อถือ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อทั้งหมด	65.0	54.3	57.6	40.0	25.0	32.5
เชื่อเกือบหมด	15.0	15.2	15.2	10.0	20.0	15.0
เชื่อเพียงครึ่งเดียว	15.0	17.4	16.7	25.0	20.0	22.5
เชื่อเพียงเล็กน้อย	5.0	4.3	4.5	15.0	15.0	15.0
ไม่เชื่อเลย	-	8.7	6.1	10.0	20.0	15.0
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(20)	(46)	(66)*	(20)	(20)	(40)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้ที่อ่านหนังสือเล่ม

แผนป้ายประกาศ สำหรับความเชื่อถือต่อแผนป้ายประกาศของผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้น จากตารางที่ 56 ปรากฏว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นนั้น ส่วนใหญ่จะเชื่อเพียงครึ่งเดียวและเชื่อทั้งหมดมีอัตราร้อยละที่ใกล้เคียงกัน คือ 33.1 และ 32.2 ตามลำดับ และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นก็มีลักษณะคล้ายกันในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น คือ ส่วนใหญ่จะเชื่อเพียงครึ่งเดียว ร้อยละ 32.6 และรองลงมา คือ เชื่อทั้งหมด ร้อยละ 29.3

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แล้วปรากฏว่า ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นผู้ชายส่วนใหญ่จะเชื่อถือแผนป้ายประกาศโดยเชื่อเพียงเล็กน้อยเป็นส่วนใหญ่อ้อยละ 32.2 เชื่อทั้งหมดและเชื่อเพียงครึ่งเดียวเป็นอันดับรองลงมาในอัตรา ร้อยละที่เท่ากัน คือ 22.6 สำหรับผู้หญิงนั้นส่วนใหญ่จะเชื่อเพียงครึ่งเดียว และเชื่อทั้งหมดเป็นส่วนใหญ่อ้อยละที่ใกล้เคียงกัน คือ 36.7 และ 35.5 ตามลำดับ ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้น ผู้ชายส่วนใหญ่จะเชื่อแผนป้ายประกาศโดยเชื่อเพียงครึ่งเดียวร้อยละ 31.2 และเชื่อทั้งหมดเป็นอันดับรองลงมา คือ 21.9 แต่ในกลุ่มของผู้หญิงนั้นให้ความเชื่อถือต่อแผนป้ายประกาศโดยเชื่อทั้งหมดและเชื่อครึ่งเดียวเป็นส่วนใหญ่อ้อยละเท่า ๆ กัน คือ 33.3 (ตารางที่ 56)

ตารางที่ 56 ความเชื่อถือของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
ที่มีต่อแผนป่ายประกาศ จำแนกตามเพศ

ความเชื่อถือ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เชื่อทั้งหมด	22.6	35.5	32.2	21.9	33.3	29.3
เชื่อเกือบหมด	16.1	11.1	12.4	18.7	3.3	8.7
เชื่อเพียงครึ่งเดียว	22.6	36.7	33.1	31.2	33.3	32.6
เชื่อเพียงเล็กน้อย	32.2	12.2	17.4	12.5	23.3	19.6
ไม่เชื่อเลย	6.4	4.4	4.9	15.6	6.7	9.8
รวม	100.0	100.0	100.0*	100.0	100.0	100.0*
	(31)	(90)	(121)	(32)	(60)	(92)

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้เคยอ่านแผนป่ายประกาศ

ข้อเสนอแนะ

ต่อไปนี้จะเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบการใช้สื่อเฉพาะกิจในการรับทราบข่าวสาร
คานการสาธารณสุข ข่าวสารคานการเกษตร การเข้าร่วมประชุมสหกรณ์ และการศึกษาใน
โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ ระหว่างผู้ที่เป็นผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
โดยจำแนกตามปัจจัยทางเพศ

1. สื่อเฉพาะกิจด้านการสาธารณสุข

เมื่อพิจารณาถึงการรับข่าวสารด้านการสาธารณสุขแล้ว ปรากฏว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีผู้เคยได้รับข่าวสารด้านการสาธารณสุขร้อยละ 98.1 แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้วจะมีผู้ที่เคยรับข่าวสารด้านการสาธารณสุขเพียงร้อยละ 53.4 เท่านั้น และเมื่อพิจารณาถึงสื่อที่ใช้ในการรับข่าวสารด้านการสาธารณสุขครั้งสุดท้ายว่าเป็นสื่อชนิดใด โดยจำแนกตามชนิดของสื่อที่ใช้ (สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล) กับปัจจัยทางเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นพบว่า ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นจะใช้สื่อเฉพาะกิจในการรับข่าวสารด้านการสาธารณสุขเป็นส่วนใหญ่ คือมีอัตราสูงถึงร้อยละ 88.1 และใช้สื่อมวลชนกับสื่อบุคคลน้อยมากเพียงร้อยละ 3.3 และ 8.6 เท่านั้น และเมื่อพิจารณาทิศทางเพศของผู้นำความคิดเห็นก็พบว่าทั้งผู้ชายและผู้หญิงใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในการรับข่าวสารด้านการสาธารณสุขไม่แตกต่างกัน

ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นพบว่า ส่วนใหญ่จะใช้สื่อเฉพาะกิจในการรับข่าวสารด้านการสาธารณสุข มีอัตราร้อยละ 57.8 รองลงมาเป็นสื่อบุคคลร้อยละ 28.7 และสื่อมวลชนร้อยละ 13.8 เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบเพศชายและหญิงในการใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในการรับข่าวสารด้านการสาธารณสุขจะเห็นได้ว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบการใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในการรับข่าวสารด้านการสาธารณสุขระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จะพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างชัดเจน คือในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นนั้น สื่อเฉพาะกิจจะมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารด้านการสาธารณสุขมากที่สุด มีอัตราสูงถึงร้อยละ 88.1 แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีร้อยละ 57.5 สำหรับสื่อมวลชนในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีผู้ใช้สื่อชนิดนี้เพียงร้อยละ 3.3 แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีผู้ใช้สื่อชนิดนี้ร้อยละ 13.8 และสื่อบุคคลในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีผู้ใช้สื่อชนิดนี้ร้อยละ 8.6 แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นจะมีผู้ใช้สื่อชนิดนี้ถึงร้อยละ 28.7 (ตารางที่ 57) การที่ผู้นำความคิดเห็นใช้สื่อเฉพาะกิจในการรับทราบข่าวสารด้านการสาธารณสุขเป็นส่วนใหญ่เนื่องมาจากว่าผู้นำความคิดเห็นเป็น

ผู้ที่ได้รับการอบรมเรื่องราวค่านิยมการสาธารณสุขจากเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขหรือเจ้าหน้าที่หน่วยอนามัย ยกเว้นผู้นำความคิดเห็นบางคนที่จะไม่ได้เข้ารับการอบรมจากเจ้าหน้าที่ของโครงการลำปาง ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นมักจะไม่สามารถใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข เมื่อมีปัญหาข้อใจหรือต้องการทราบเรื่องราวเกี่ยวกับค่านิยมการสาธารณสุข จึงมักจะซักถามจากเพื่อนฝูงญาติพี่น้องที่คิดว่าจะสามารถให้คำตอบแก่ตนได้ จึงทำให้มีการใช้สื่อบุคคลเป็นอัตราสูงรองจากสื่อเฉพาะกิจ

ตารางที่ 57 การได้รับข่าวสารค่านิยมการสาธารณสุขครั้งสุดท้ายของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามชนิดของสื่อที่ใช้ และปัจจัยทางเพศ

ชนิดของสื่อ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
	สื่อมวลชน	7.0	1.8	3.3 (5)	13.3	14.0
สื่อเฉพาะกิจ	86.0	88.9	88.1 (133)	53.3	59.6	57.5 (50)
สื่อบุคคล	7.0	9.3	8.6 (13)	33.3	26.3	28.7 (25)
รวม	100.0 (43)	100.0 (108)	100.0 (151)*	100.0 (30)	100.0 (57)	100.0 (87)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้เคยได้รับข่าวสารค่านิยมการสาธารณสุข

สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือเล่ม และแผนป้ายประกาศ

สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข เจ้าหน้าที่หน่วยอนามัย สื่อบุคคล ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อน กลุ่มสนทนา ครู ญาติ

2. สื่อเฉพาะกิจในด้านการเกษตร

จากจำนวนผู้รับการสัมภาษณ์ที่เป็นผู้นำความคิดเห็นปรากฏว่า มีร้อยละ 62.3 ที่ให้คำตอบว่าเคยรับทราบข่าวสารด้านการเกษตร และร้อยละ 51.5 ในกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นที่ให้คำตอบว่าเคยรับทราบข่าวสารด้านการเกษตร

เมื่อพิจารณาถึงการใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในการรับทราบข่าวสารด้านการเกษตรในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น (ตารางที่ 58) พบว่าส่วนใหญ่จะใช้สื่อบุคคลในการรับทราบข่าวสารการเกษตรมีร้อยละ 41.7 สื่อเฉพาะกิจเป็นอันดับรองลงมาคือ ร้อยละ 33.3 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและหญิงนั้น จะเห็นว่าผู้ชายและผู้หญิงใช้สื่อมวลชนในการรับทราบข่าวสารการเกษตรเป็นอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 26.7 และ 24.2 แต่สำหรับสื่อเฉพาะกิจนั้นผู้ชายจะใช้นามากกว่าผู้หญิง คือร้อยละ 43.3 ของเพศชายและร้อยละ 28.8 ของเพศหญิง สื่อบุคคลนั้นผู้หญิงจะใช้นามากกว่าผู้ชาย คือร้อยละ 47 ของเพศหญิงและร้อยละ 30 ของเพศชาย จึงเห็นได้ว่าในการรับข่าวสารด้านการเกษตรของผู้นำความคิดเห็นนั้น สื่อบุคคลจะมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้มากกว่าสื่อเฉพาะกิจที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสาเหตุที่ว่ายังไม่มีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรที่จะทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรแก่ชาวบ้านตามหมู่บ้านอย่างจริงจัง หากได้มีการส่งเสริมในเรื่องนี้แล้วเชื่อได้ว่าสื่อเฉพาะกิจจะมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารด้านการเกษตรมากกว่านี้ ส่วนเจ้าหน้าที่ของหน่วยพัฒนานั้นแม้จะมีความใกล้ชิดกับประชากรในหมู่บ้านมากกว่าเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตร แต่ก็มีภารกิจอย่างอื่นที่ต้องปฏิบัตินอกเหนือจากการให้ความรู้ด้านการเกษตร

สำหรับในกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จากตารางที่ 58 จะเห็นได้ว่าสื่อเฉพาะกิจจะมีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารด้านการเกษตรน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 27.4 ในขณะที่

มีผู้ใช้สื่อบุคคลและสื่อมวลชนร้อยละ 38.1 และ 34.5 ตามลำดับ ซึ่งน่าจะเป็นควยเหตุผล
 เกี่ยวกับที่ใดกล่าวข้างต้น นั่นคือความไม่แพร่หลายของสื่อเฉพาะกิจนั่นเอง เมื่อพิจารณา
 เปรียบเทียบการใช้สื่อชนิดต่าง ๆ ในการรับข่าวสารด้านการเกษตรในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช้ผู้นำ
 ความคิดเห็นแล้ว จะเห็นว่าการใช้สื่อมวลชนของเพศชายและหญิงมีอัตราร้อยละที่ใกล้เคียง
 กัน แต่สำหรับสื่อเฉพาะกิจนั้นผู้ชายจะใช้มากกว่าผู้หญิง และสื่อบุคคลนั้นผู้หญิงกลับเป็นฝ่าย
 ใช้สื่อชนิดนี้มากกว่าผู้ชาย อันอาจพิจารณาได้ว่าเนื่องจากผู้ชายส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้า
 ครอบครัว ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องหาความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของตนและมีความ
 กล้าที่จะซักถามหาความรู้จากเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรหรือเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนา ซึ่ง
 จะเข้ามาเยี่ยมเยียนในหมู่บ้านเป็นครั้งคราว ในขณะที่ผู้หญิงมักจะไม่กล้าซักถามเนื่องจาก
 ไม่มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรหรือเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนา หากมีปัญหา
 สงสัยจึงมักจะสอบถามจากผู้ที่ตนคิดว่าจะสามารถให้คำตอบได้ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ
 คนคุ้นเคย เป็นต้น จึงทำให้มีผู้หญิงใช้สื่อบุคคลเป็นอัตราสูงทั้งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและ
 ในกลุ่มที่ไม่ใช้ผู้นำความคิดเห็น

ตารางที่ 58 การรับทราบข่าวสารด้านการเกษตรครั้งสุดท้ายของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามชนิดของสื่อที่ใช้ และปัจจัยทางเพศ

ชนิดของสื่อ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
	สื่อมวลชน	26.7	24.2	25.0 (24)	33.3	35.1
สื่อเฉพาะกิจ	43.3	28.8	33.3 (32)	44.4	19.3	27.4 (23)
สื่อบุคคล	30.0	47.0	41.7 (40)	22.3	45.6	38.1 (32)
รวม	100.0 (30)	100.0 (66)	100.0 (96)*	100.0 (27)	100.0 (57)	100.0 (84)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้เคยรับทราบข่าวสารด้านการเกษตร
 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือเล่ม
 และแผนป้ายประกาศ
 สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตร เจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนา
 สื่อบุคคล ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อน กลุ่มสนทนา ครู ญาติ

3. สหกรณ์การเกษตร

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสหกรณ์การเกษตร พบว่าไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นผู้นำความคิดเห็นหรือไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นก็ตาม จะมีจำนวนของผู้เคยเข้าร่วมประชุมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรน้อยมากเพียงร้อยละ 16.2 ของกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและร้อยละ 15.3 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แสดงให้เห็นว่าแม้แต่ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นซึ่งตามความคาดหมายแล้วน่าจะเป็นผู้ที่เล็งเห็นประโยชน์ของการเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรซึ่งจะได้ผลประโยชน์ตอบแทน ก็ยังมีอัตราการร้อยละของผู้เคยเข้าร่วมประชุมฯ น้อยมาก (ตารางที่ 59)

ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและหญิง พบว่าเพศชายจะมีจำนวนร้อยละของผู้เคยเข้าร่วมประชุมฯ มากกว่าเพศหญิง คือร้อยละ 23.3 ของเพศชาย และร้อยละ 13.5 ของเพศหญิง สำหรับในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน มีผู้ที่เคยเข้าร่วมประชุมฯ ร้อยละ 30.8 ของเพศชาย และร้อยละ 8.1 ของเพศหญิง (ตารางที่ 59) การที่อัตราการร้อยละของเพศชายที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มสหกรณ์สูงกว่าร้อยละของเพศหญิง ไม่ว่าจะเป็นในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น หรือกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นก็ตาม อาจพิจารณาได้ว่า เนื่องจากผู้ชายส่วนใหญ่มักเป็นหัวหน้าครอบครัว ดังนั้นจึงมักจะมีบทบาทในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าผู้หญิง

ตารางที่ 59 การเข้าร่วมประชุมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรของผู้นำความคิดเห็น
และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

การเข้าร่วมประชุม กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เคย	23.3	13.5	16.2	30.8	8.1	15.3
						(25)
ไม่เคย	76.7	86.5	83.8	69.2	91.9	84.7
						(138)
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(43)	(111)	(154)	(52)	(111)	(163)

4. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่

เมื่อพิจารณาถึงการเคยเข้ารับการศึกษารอบรมจากโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสื่อเฉพาะกิจอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นสถานที่ให้วิชาความรู้เฉพาะอย่างแก่ผู้ที่เข้าศึกษารอบรมเปรียบเทียบระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จากตารางที่ 60 จะเห็นได้ว่าทั้งผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นจะมีจำนวนของผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมจากโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่เป็นอัตราที่ใกล้เคียงกันมาก คือร้อยละ 16.2 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นและร้อยละ 16.6 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น อันแสดงให้เห็นว่าสื่อเฉพาะกิจประเภทนี้มีผู้ใช้กันอย่างกว้างขวาง ทั้งในกลุ่มผู้นำ และกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและหญิงที่เคยเข้ารับการศึกษานในโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นแล้ว จะเห็นว่าผู้ชายจะมีผู้เคยเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่มากกว่าผู้หญิง คือมีร้อยละ 20.9 ของเพศชาย และร้อยละ 14.4 ของเพศหญิง ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นก็เช่นกันจะมีผู้ชายเข้ารับการอบรมในโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่มากกว่าผู้หญิง คือร้อยละ 28.8 ของเพศชาย และร้อยละ 10.9 ของเพศหญิง การที่ผู้ชายมีความสนใจเข้าศึกษาในโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่มากกว่าผู้หญิงก็เนื่องจากว่า ผู้ชายมีความต้องการที่จะยกระดับฐานะทางสังคมของตนให้สูงขึ้น เพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงยอมเป็นที่ยกย่องของสังคม สำหรับผู้หญิงนั้นมีความกระตือรือร้นในการเข้าศึกษาในโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่น้อยกว่าผู้ชาย ก็เนื่องมาจากในสังคมชนบทมักไม่นิยมสนับสนุนให้ลูกสาวเรียนมาก ๆ เพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็น ต่อไปก็ต้องแต่งงานมีครอบครัว การศึกษาสูง ๆ ควรจะเป็นเรื่องของผู้ชายซึ่งเป็นช่างเท้าหน้ามากกว่า

จากตารางที่ 60 จึงเห็นได้ว่าโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่เป็นสื่อเฉพาะกิจที่ยังไม่เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในสังคมชนบท เนื่องจากประชากรในชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงมักจะมองไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

ตารางที่ 60 การเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ของผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

การเข้ารับการศึกษา จากโรงเรียนการศึกษา ผู้ใหญ่	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
	เคย	20.9	14.4	16.2 (25)	28.8	10.9
ไม่เคย	79.1	85.6	83.8 (129)	71.2	89.1	83.4 (136)
รวม	100.0 (43)	100.0 (111)	100.0 (154)	100.0 (52)	100.0 (111)	100.0 (163)

การสื่อสารระหว่างบุคคล

ต่อไปจะได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมสื่อสารระหว่างผู้นำความคิดเห็น และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ พฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าว ได้แก่ การนำเอาเรื่องราวภายในหมู่บ้านไปบอกเล่าให้คนในเมืองลำปางฟัง การนำเอาเรื่องราวภายในเมืองลำปางมาบอกเล่าให้คนในหมู่บ้านฟัง การขอคำปรึกษาและนำจากผู้อื่นเมื่อมีปัญหาที่ตัดสินใจไม่ถูก การชอบสนทนากับผู้อื่นและเรื่องราวที่ชอบสนทนา

1. การนำเอาเรื่องราวภายในหมู่บ้านไปเล่าให้คนในเมืองฟัง

เมื่อพิจารณาถึงเรื่องการนำเอาเรื่องราวภายในหมู่บ้านไปเล่าให้คนในเมืองฟัง โดยเปรียบเทียบระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว ปรากฏว่าทั้งผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะไม่เคยนำเรื่องราวภายในหมู่บ้านไปเล่าให้คนในเมืองฟัง คือมีจำนวนถึงร้อยละ 74.8 ในกลุ่มผู้นำ และร้อยละ 88.9 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ สำหรับผู้ที่เคยเล่านั้นในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นจะเล่าให้คนรู้จักฟังมากที่สุด แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นจะเล่าให้เพื่อนฟังมากที่สุด (ตารางที่ 61)

เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้นำ และผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ แล้วจะเห็นว่าเพศหญิงของทั้งสองกลุ่มจะมีเปอร์เซ็นต์ของผู้ไม่เคยนำเรื่องราวจากในหมู่บ้านไปเล่าให้คนในเมืองเล่าฟังมากกว่าเพศชาย คือในกลุ่มผู้นำ มีเพศชายที่ไม่เคยเล่าร้อยละ 67.4 เพศหญิงร้อยละ 77.8 และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ มีผู้ที่ไม่เคยเล่าร้อยละ 82.7 ในกลุ่มเพศชายร้อยละ 92.2 ในกลุ่มเพศหญิง (ตารางที่ 61)

อย่างไรก็ตามจากตารางที่ 61 นี้ แสดงให้เห็นว่าผู้นำความคิดเห็นมีแนวโน้มในการขอมนำเรื่องราวจากในหมู่บ้านไปเล่าให้คนในเมืองเล่าฟังมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า บุคคลที่เป็นผู้นำความคิดเห็นนั้นมีลักษณะชอบติดต่อกับสังคมภายในหมู่บ้าน การพูดคุยกับบุคคลภายนอกหมู่บ้านยอมทำให้ได้รับทราบข่าวสารต่าง ๆ ทราบความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นนอกหมู่บ้านของตน

ตารางที่ 61 บุคคลในครัวเมืองลำปางที่ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นเคยเดินทางเข้าไปในครัวเมืองนำเรื่องราวในหมู่บ้านไปเล่า

บุคคลที่ได้รับการบอกเล่าเรื่องราว	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
เพื่อน	9.3	5.5	6.6 (10)	11.5	0.9	4.5 (7)
คนรู้จัก	11.6	8.3	9.3 (14)	3.8	0.9	1.9 (3)
ญาติ	9.3	2.8	4.6 (7)	1.9	3.9	3.2 (5)
กำนัน	2.3	-	0.7 (1)	-	-	-
อื่น ๆ	-	5.5	3.9 (6)	-	1.9	1.3 (2)
ไม่เคยเล่า	67.4	77.8	74.8 (113)	82.7	92.2	88.9 (137)
รวม	100.0 (43)	100.0 (108)	100.0 (151)*	100.0 (52)	100.0 (102)	100.0 (154)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้ที่เคยเดินทางเข้าไปในครัวเมืองลำปาง

2. การนำเรื่องราวจากในเมืองลำปางมาเล่าให้คนในหมู่บ้านฟัง

เมื่อพิจารณาถึงการนำเรื่องราวจากในเมืองลำปางมาเล่าให้คนในหมู่บ้านฟัง เปรียบเทียบระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จะเห็นว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นมีผู้เคยนำเรื่องราวจากในเมืองลำปางมาเล่าให้คนในหมู่บ้านฟังถึงร้อยละ 60.9 แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ จะมีเพียงร้อยละ 33.8 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้นำความคิดเห็นมีความสนใจต่อเรื่องราวต่าง ๆ และมักจะถ่ายทอดเรื่องที่ตนได้พบเห็นหรือได้ยินมาแก่ผู้อื่นมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น สำหรับบุคคลที่ผู้นำความคิดเห็นเล่าให้ฟังส่วนใหญ่จะโคแก เพื่อน รองลงมาเป็นญาติ ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นบุคคลที่เล่าให้ฟังส่วนใหญ่จะโคแก ญาติ รองลงมาเป็นเพื่อน (ตารางที่ 62)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและหญิงในกลุ่มผู้นำ และกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ : แล้ว ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างเพศของกุ่มผู้นำความคิดเห็น แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว ปรากฏว่าเพศหญิงจะมีอัตราร้อยละของผู้ที่ไม่เคยนำเรื่องราวจากในเมืองไปเล่าให้คนในหมู่บ้านฟังมากกว่าเพศชายอย่างเห็นได้ชัด คือมีอัตราร้อยละ 72.5 ของเพศหญิง และร้อยละ 53.8 ของเพศชาย สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น อาจเนื่องจากว่า ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นนั้นไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย มักจะเป็นผู้มีความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว เมื่อได้พบเห็นสิ่งใดมาที่ชอบที่จะบอกเล่าให้ผู้อื่นรับทราบ หรือมีเจตนาที่มีผู้อื่นมาซักถามมาพบปะสนทนาอยู่เสมอ ทำให้มีโอกาสที่จะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นผู้ชายเป็นผู้ที่มีความสนใจต่อเหตุการณ์รอบ ๆ ตัวมากกว่าผู้หญิง เพื่อนำมาใช้เป็นเรื่องสนทนากับเพื่อนฝูงและญาติมิตรของตน

ตารางที่ 62 บุคคลในหมู่บ้านที่ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น
ซึ่งเคยเดินทางเข้าไปในตัวเมืองนำเรื่องราวจากในเมืองมาแล้ว

บุคคลที่ได้รับการบอกเล่า เรื่องราว	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ญาติ	20.9	20.4	20.5 (31)	17.3	17.6	17.5 (27)
เพื่อน	20.9	25.0	23.8 (36)	15.4	6.9	9.7 (15)
คนรู้จัก	9.3	11.1	10.6 (16)	7.7	0.9	3.2 (5)
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	4.6	-	1.3 (2)	-	-	-
พระ	-	0.9	0.7 (1)	-	-	-
อื่น ๆ	6.9	2.8	3.9 (6)	5.8	1.9	3.2 (5)
ไม่เคย	37.2	39.8	39.1 (59)	53.8	72.5	66.2 (102)
รวม	100.0 (43)	100.0 (108)	100.0 (151)*	100.0 (52)	100.0 (102)	100.0 (154)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้ที่เคยเข้าเมืองลำปาง

3. การขอคำปรึกษาแนะนำจากผู้อื่นเมื่อมีปัญหาที่ตัดสินใจไม่ถูก

ในกรณีมีปัญหาที่ตัดสินใจไม่ถูกนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จะเห็นว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นส่วนใหญ่จะไปขอคำปรึกษาหารือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่บ้านเมือง มีอัตราร้อยละ 44.2 ซึ่งเป็นอัตราสูง ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นมีผู้ให้คำตอบว่าไปขอคำปรึกษาแนะนำจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่บ้านเมือง มีจำนวนใกล้เคียงกับญาติ คือ ร้อยละ 32.5 ที่ขอคำปรึกษาแนะนำจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และร้อยละ 30.7 ที่ขอปรึกษาแนะนำจากญาติ (ตามตารางที่ 63) การที่ผู้นำความคิดเห็นส่วนใหญ่จะไปขอคำปรึกษาแนะนำจากบรรดากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เนื่องจากเห็นว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะแก้ปัญหาให้กับเขาได้ อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับประชากรในหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นอาจไม่ค่อยกล้าปรึกษากับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่บ้านเมือง จึงมักจะไปขอคำปรึกษาจากญาติของตัว ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของชาวชนบทที่มีความผูกพันในกลุ่มญาติ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

จากตารางที่ 63 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างเพศหญิงกับเพศชายในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น จะเห็นได้ว่าผู้หญิงในกลุ่มผู้นำ จะไปขอคำปรึกษาแนะนำจากญาติเป็นอัตรา ร้อยละมากกว่าผู้ชาย คือเป็นเพศหญิงร้อยละ 23.4 และเพศชายร้อยละ 9.3 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ก็เป็นไปในลักษณะเช่นเดียวกัน คือ เพศหญิงมีอัตรา ร้อยละของผู้ที่ไปขอคำปรึกษาแนะนำจากญาติมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศหญิงร้อยละ 37.8 เพศชายร้อยละ 15.4 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงในกลุ่มผู้นำ และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ มีความสัมพันธ์และให้ความไว้วางใจต่อญาติมากกว่าบุคคลอื่น นอกจากนั้นเนื้อหาของเรื่องราวที่จะไปขอคำปรึกษาระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายก็มักจะแตกต่างกันด้วย เพราะผู้ชายส่วนใหญ่มักจะปรึกษาเรื่องการประกอบอาชีพหรือเรื่องต่าง ๆ ภายนอกครอบครัว จึงจำเป็นต้องขอคำปรึกษาแนะนำจากผู้ที่ตนคิดว่าจะสามารถช่วยแก้ปัญหาของตนได้ ส่วนผู้หญิง

นั้นส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมักจะเป็นปัญหาภายในครอบครัว และญาติ เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดสนิทสนมด้วย จึงมักจะปรึกษาญาติของคนเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 63 การขอคำปรึกษาแนะนำจากผู้อื่นเมื่อมีปัญหาที่ตัดสินใจไม่ถูกของ ผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

บุคคลที่ให้คำปรึกษาแนะนำ	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ย บ้านเมือง	48.8	42.3	44.2 (68)	55.8	21.6	32.5 (53)
เพื่อน	11.6	8.1	9.1 (14)	7.7	8.1	7.9 (13)
คนรู้จัก	2.3	2.7	2.6 (4)	-	2.7	1.8 (3)
ญาติ	9.3	23.4	19.5 (30)	15.4	37.8	30.7 (50)
พระ	2.3	-	0.6 (1)	-	3.6	2.5 (4)
ครู	4.6	-	1.3 (2)	-	-	-
อื่น ๆ	16.3	19.8	18.8 (29)	11.5	13.5	12.8 (21)
ไม่ได้ปรึกษาใคร	2.3	3.6	3.2 (5)	7.7	10.8	9.8 (16)
ไม่ทราบ ไม่ตอบ	2.3	-	0.6 (1)	1.9	1.8	1.8 (3)
รวม	100.0 (43)	100.0 (111)	100.0 (154)*	100.0 (52)	100.0 (111)	100.0 (163)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมด

4. การชอบสนทนากับผู้อื่นและเรื่องที่ชอบใช้ในการสนทนา

จากการวิจัยพบว่าผู้นำความคิดเห็นมีอัตราร้อยละของผู้ที่ชอบสนทนากับผู้อื่นมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น คือมีร้อยละ 76.6 ในกลุ่มผู้นำ และร้อยละ 52.1 ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ (ตารางที่ 64.1) และเมื่อพิจารณาตามเพศแล้วพบว่าทั้งในกลุ่มผู้นำ และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ ผู้ชายจะเป็นเพศที่ชอบสนทนากับผู้อื่นมากกว่าผู้หญิง จากตารางที่ 64.1 จะเห็นได้ว่าในกลุ่มผู้นำความคิดเห็นผู้ที่ชอบสนทนากับผู้อื่นเป็นชายร้อยละ 88.4 ของเพศชาย และหญิงร้อยละ 72.1 ของเพศหญิง สำหรับกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นผู้ที่ชอบสนทนากับผู้อื่นเป็นชายร้อยละ 63.5 ของเพศชายและหญิงร้อยละ 46.8 ของเพศหญิง

สำหรับเรื่องที่ชอบใช้ในการสนทนานั้น จากตารางที่ 64.2 จะเห็นได้ว่า ทั้งผู้นำความคิดเห็นชอบสนทนาในเรื่องข่าวชาวบ้านทั่วไปมากกว่าข่าวประเภทอื่น คือร้อยละ 32.2 ในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น รองลงมาได้แก่ ข่าวเศรษฐกิจซึ่งหมายถึง เรื่องราวที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีพอยู่ มีร้อยละ 23.7 ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นชอบสนทนาในเรื่องข่าวเศรษฐกิจมากที่สุด มีอัตราร้อยละ 35.3 รองลงมา เป็นข่าวชาวบ้านร้อยละ 31.8

เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นแล้ว จากตารางที่ 64.2 จะเห็นได้ว่าผู้นำความคิดเห็นที่เป็นชายชอบสนทนาเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจมากที่สุด ในขณะที่ผู้นำความคิดเห็นที่เป็นหญิงชอบสนทนาเกี่ยวกับเรื่องข่าวชาวบ้านทั่วไปมากที่สุด แต่ในกลุ่มผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นนั้นจะปรากฏว่าทั้งเพศหญิงและเพศชายชอบสนทนาเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจมากที่สุด และเป็นที่น่าสนใจเกกว่าทั้งผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็นจะมีผู้ที่ชอบสนทนาในเรื่องการเมืองน้อยมาก

ตารางที่ 64.1 การชอบสนทนากับผู้อื่นของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำ
ความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

การสนทนา	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ชอบ	88.4	72.1	76.6	63.5	46.8	52.1
			(118)			(85)
ไม่ชอบ	11.6	27.9	23.4	36.5	53.2	47.8
			(36)			(78)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(43)	(111)	(154)*	(52)	(111)	(163)*

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมด

ตารางที่ 64.2 เรื่องที่ชอบใช้ในการสนทนากับผู้อื่นของผู้นำความคิดเห็นและผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น จำแนกตามเพศ

เรื่องที่สนทนา	ผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข)			ผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
	ชาวชาวบ้านทั่วไป	23.7	36.3	32.2 (38)	24.2	36.5
ชาวเศรษฐกิจ	31.6	20.0	23.7 (28)	30.3	38.5	35.3 (30)
หลายเรื่องปนกัน	21.0	15.0	16.9 (20)	18.2	13.5	15.3 (13)
ศาสนา	2.6	-	0.8 (1)	6.1	1.9	3.5 (3)
การเมือง	5.3	1.2	2.5 (3)	3.0	-	1.2 (1)
อื่น ๆ	15.8	27.5	23.7 (28)	18.2	9.6	12.9 (11)
รวม	100.0 (38)	100.0 (80)	100.0 (118) ^a	100.0 (38)	100.0 (52)	100.0 (85) ^a

หมายเหตุ * หมายถึง จำนวนผู้รับการสัมภาษณ์ที่ให้คำตอบว่าชอบสนทนากับผู้อื่น

สรุป

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างผู้นำความคิดเห็น (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข) กับผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น (ชาวบ้าน) ซึ่งได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน การใช้สื่อเฉพาะกิจ และการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล แล้วอาจกล่าวได้ว่า ผู้นำความคิดเห็นมีแนวโน้มที่จะใช้สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่ผู้นำความคิดเห็น ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้นี้จึงสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 6.